

Opasraportti

HuTK - Tulevaisuudentutkimus 2007-2009 (2007 - 2009)

TULEVAISUUDENTUTKIMUS

Vastuuyksikkö

Tulevaisuudentutkimuksen opintokokonaisuuden opintotarjontaa suunnittelee ja koordinoi Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkatemia <http://www.tukkk.fi/tutu/tva>, joka on valtakunnallinen, 17 suomalaisen yliopiston ja korkeakoulun sopimukseen perustuva yhteistyöverkosto.

Oulun yliopiston yhteyshenkilönä toimii lehtori Erkki Urpilainen (historian laitos, puh. 553 3305, etunimi.sukunimi@oulu.fi).

Opiskeluoikeus

Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkateмиassa opiskeleminen edellyttää opinto-oikeutta jossakin verkostoon kuuluvassa yliopistossa tai korkeakoulussa. Tulevaisuusopintoja voi sisällyttää vapaasti valittaviin opintoihin. Opiskelija voi suorittaa yksittäisiä opintojaksvoja tai muodostaa 25 opintopisteen laajuisen, sivuaineeseen rinnastettavan opintokokonaisuuden.

Katsaus oppiaineeseen

Tulevaisuudentutkimus on uusi tiedonala, joka sijoittuu tieteellisen tutkimuksen perinteeseen lähelle yhteiskuntatieteitä ja humanistisia tieteitä. Tulevaisuus on olemassa nykyisyydessä useina erilaisina mahdollisuuksina, joista mikään ei vielä ole määräytynyt aistein koettavaksi. Me näemme miten maailma muuttuu. Me näemme miten kaupungit kasvavat ja kuihtuvat. Uusia valtioita syntyy, vanhoja hajoaa. Onko mahdollista suunnitelmia laatimalla hallita muutosta ja muokata tulevaisuutta? Vai onko meidän sopeuduttava ja muututtava toimintaympäristön muutoksen kautta? Tulevaisuudentutkimuksen opintokokonaisuudessa pyritään ymmärtämään, miten päätöksemme voivat vaikuttaa toteutuvaan todellisuuteen. Samalla perehdytään erilaisiin tulevaisuus-ajattelun osa-alueisiin kuten ympäristö, hyvinvointi, talous ja tietoyhteiskunta.

Tulevaisuudentutkimuksen opintokokonaisuuden yleisenä päämääränä on tulevaisuusajattelun 'istuttaminen' kiinteäksi osaksi eri alojen opiskelijoiden ajattelua. Opetuksen keskeiset periaatteet ovat monitieteisyys, kansainvälisyys, tieteiden ja käytännön vuorovaikutus sekä opetuksen monimuotoisuus. Opetus tapahtuu lähi- ja etäopiskeluna. Lähiopiskelun jaksot mahdollistavat opettajien, asiantuntijoiden ja opiskelijoiden tehokkaan vuorovaikutuksen, vahvistavat opetuksen monitieteisyyttä ja rakentavat yhteyksiä elinkeinoelämään.

OPINTOKONAISUUDET

Opintokokonaisuus koostuu neljästä opintojaksosta:

- 1) 700710P Miten tutkimme tulevaisuutta? 6 op
- 2) 700711P Tulevaisuudentutkimuksen tieteelliset menetelmät 8 op
- 3) 700712P Tieteellisten menetelmien harjoituskurssi 3 tai 8 op
- 4) 700712P Vaihtuvateemainen tulevaisuudentutkimuksen kurssi 3 tai 8 op

Tutkintorakenteisiin kuulumattomat opintokokonaisuudet ja -jaksot

700710P: Miten tutkimme tulevaisuutta?, 6 op

700712P: Tieteellisten menetelmien harjoituskurssi, 3 - 8 op

700711P: Tulevaisuudentutkimuksen tieteelliset menetelmät, 8 op

700713P: Vaihtuvateemainen tulevaisuudentutkimuksen kurssi, 5 op

Opintojaksoiden kuvaukset

Tutkintorakenteisiin kuulumattomien opintokokonaisuuksien ja -jaksojen kuvaukset

700710P: Miten tutkimme tulevaisuutta?, 6 op

Voimassaolo: 01.08.2005 -

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Urpilainen, Erkki Juhani

Opintokohteen oppimateriaali:

Kamppinen, Matti & Kuusi, Osmo & Söderlund, Sari (toim.), Tulevaisuudentutkimus perusteet ja sovelluksia , 2003

Masini, Eleonora Barbieri , Why futures studies? , 1994

Lisätiedot: Sekä Miten tutkimme tulevaisuutta?; Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkademian (2005) kts. alhaalta tarkemmat tiedot

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

6 op

Ajoitus:

syysluku

Osaamistavoitteet:

Opintojakson tavoitteena on tarjota perustietoa tulevaisuudentutkimuksen tiedonalasta

Toteutustavat:

Opiskelu tapahtuu monimuoto-opiskeluna, joka muodostuu lähi- ja etäopiskelusta

Oppimateriaali:

Kamppinen, Matti & Kuusi, Osmo & Söderlund, Sari (toim.): Tulevaisuudentutkimus. Perusteet ja sovellutukset; Masini, Eleonora: Why futures studies?; Vapaavuori, Matti & von Bruun, Santtu (toim.): Miten tutkimme tulevaisuutta?; Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkademian (2005) Miten tutkimme tulevaisuutta? Kurssi-info; Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkademian (2005) Miten tutkimme tulevaisuutta? Artikkelikokoelma.

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Opiskelu tapahtuu monimuoto-opiskeluna, joka sisältää lähitapaamisia ja etäopiskelua. Pääpaino on opintoryhmätyöskentelyssä (30 t.) ja siihen liittyvissä yksilö- ja ryhmätehtävissä. Työskentelyn apuna käytetään erilaisia tieto- ja viestintätekniikan muotoja. Osan sisällöstä muodostavat Moodle verkko-oppimisympäristön teemoitetut itseopiskelutehtävät, joihin opiskelijat vastaavat viikoittain. Harjoitukset koostuvat itseopiskelu- ja ryhmätehtävistä. Opintojakson suorittaminen edellyttää a) aktiivista osallistumista opintoryhmätyöskentelyyn b) verkon itseopiskelutehtävien hyväksytyä suorittamista ja c) osallistumista harjoitustyön laadintaan tai tenttiin

Arviointiasteikko:

0 - 5

Vastuuhenkilö:

lehtori Erkki Urpilainen

700712P: Tieteellisten menetelmien harjoituskurssi, 3 - 8 op**Voimassaolo:** 01.08.2005 -**Opiskelumuoto:** Perusopinnot**Laji:** Opintojakso**Vastuuyksikkö:** Humanistinen tiedekunta**Arvostelu:** 1 - 5, hyv, hyl**Opettajat:** Urpilainen, Erkki Juhani**Opintokohteen kielet:** suomi**Voidaan suorittaa useasti:** Kyllä**Laajuus:**

3 - 8 op

Ajoitus:

syyslukukausi

Osaamistavoitteet:

Opintojakson suoritettuaan opiskelijat osaavat käyttää yhtä tai useampaa tulevaisuudentutkimuksen tieteellistä menetelmää valitun tutkimusongelman ratkaisemiseen

Toteutustavat:

: Kurssiin sisältyy itsenäistä työskentelyä, johon annetaan ohjausta lähiopetuspäivillä, jonka ohjelma löytyy syyslukukauden alussa osoitteesta: http://www.tukkk.fi/tutu/tva/opinnot/kurssit/opinnot_tutu3.htm yhteydet muihin opintojaksoihin: Aikaisemmiksi opinnoiksi vaaditaan kurssin "Tulevaisuudentutkimuksen tieteelliset menetelmät" hyväksytty suorittaminen. Kurssilla tehtävä harjoitustyö perustuu kyseisellä kurssilla opittujen menetelmien käyttöön

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Opintojaksoon sisältyy itsenäistä ja ryhmätyöskentelyä, johon annetaan ohjausta lähiopiskelupäivillä. Lähiopiskelupäivillä annetaan myös syventävää tietoa tulevaisuudentutkimuksen tutkimusmenetelmistä ja tutkimusprosessin kulusta. Ensimmäisen lähiopiskelujakson jälkeen opiskelijat aloittavat yksilötyönä tai ryhmissä työstettävän tieteellisen artikkelin laatimisen. Artikkeliharjoitustyö perustuu erikseen sovittavaan kirjallisuuteen. Lähiopetuspäiville osallistumisesta ja harjoitustehtävien suorittamisesta saa 3 opintopistettä. 8 opintopisteen saaminen edellyttää näiden lisäksi harjoitustyön hyväksyttyä suorittamista

Vastuuhenkilö:

lehtori Erkki Urpilainen

700711P: Tulevaisuudentutkimuksen tieteelliset menetelmät, 8 op**Voimassaolo:** 01.08.2005 -**Opiskelumuoto:** Perusopinnot**Laji:** Opintojakso**Vastuuyksikkö:** Humanistinen tiedekunta**Arvostelu:** 1 - 5, hyv, hyl**Opettajat:** Urpilainen, Erkki Juhani**Opintokohteen oppimateriaali:****Bell, Wendell** , Foundations of futures studies human science for a new era , 1997**Bell, Wendell** , Foundations of futures studies 2 human science for a new era , 1997**Seppälä, Yrjö** , 84 tuhatta tulevaisuutta , 1984**Kamppinen, Matti & Kuusi, Osmo & Söderlund, Sari (toim.)**, Tulevaisuudentutkimus perusteet ja sovelluksia , 2003**Opintokohteen kielet:** suomi**Voidaan suorittaa useasti:** Kyllä**Laajuus:**

8 op

Ajoitus:

kevätlukukausi

Osaamistavoitteet:

Opintojakson tavoitteena on antaa perusvalmiudet tulevaisuudentutkimuksen tieteellisten menetelmien ymmärtämiseen ja soveltamiseen. Lähtökohtana ovat erilaiset tutkimusongelmat, joissa on käytetty tulevaisuudentutkimuksen tieteellisiä menetelmiä. Näistä menetelmistä tutustutaan mm. skenaariotyöskentelyyn, Delfoi–tekniikkaan, pehmeään systeemimetodologiaan ja kvantitatiivisiin ennustemenetelmiin. Opintoissa käsitellään tulevaisuudentutkimuksen tieteenfilosofisia ja arvoilosophisia perusteita

Toteutustavat:

Opiskelu tapahtuu monimuoto-opiskeluna

Yhteydet muihin opintojaksoihin:

Aikaisemmiksi opinnoiksi suositellaan kurssia ”Miten tutkimme tulevaisuutta?”. Jos opiskelija ei ole suorittanut kyseistä kurssia, suositellaan etukäteen luettavaksi teokset: Kamppinen, Matti & Kuusi, Osmo & Söderlund, Sari (toim.): Tulevaisuudentutkimus. Perusteet ja sovellutukset, sekä Seppälä, Yrjö: 84 tuhatta tulevaisuutta.

Oppimateriaali:

Kurssin päätteeksi tentitään: Bell, Wendell: Foundations of Futures Studies. Volumes I and II. Lisäksi kurssin alussa jaetaan: Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkademia: Tulevaisuudentutkimuksen tieteelliset menetelmät. Kurssi-info ja artikkelikokoelma

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Opiskelu on monimuoto-opiskelua, johon sisältyy opintoryhmän kokoontumisia (15 t.) sekä verkko-oppimisympäristön (Moodle) itseopiskelutehtäviä. Opiskelijat vastaavat viikon välein vaihtuviin, erilaisiin teema-alueisiin liittyviin kysymyksiin. Opintojakso sisältää yhden päivän mittaisen verkkotyöpajan, jonka aikana harjoitellaan Delfoi-prosessia. Opintojakson suorittaminen edellyttää a) aktiivista osallistumista opintoryhmätyöskentelyyn, b) verkon itseopiskelutehtävien hyväksytyä suorittamista, c) osallistumista Delfoi-pienryhmäharjoitukseen ja d) kirjatentin tai harjoitustyön hyväksytyä suorittamista

Vastuuhenkilö:

lehtori Erkki Urpilainen

700713P: Vaihtuvateemainen tulevaisuudentutkimuksen kurssi, 5 op

Voimassaolo: 01.08.2005 -

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Urpilainen, Erkki Juhani

Opintokohteen kielet: suomi

Leikkaavuudet:

ay700713P Vaihtuvateemainen tulevaisuudentutkimuksen kurssi (AVOIN YO) 5.0 op

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

3 - 8 op

Osaamistavoitteet:

Kurssin tavoitteena on tutustuttaa opiskelijat tulevaisuudentutkimuksen kansainvälisessä tiedeyhteisössä käynnissä olevien tutkimustulosten kautta ajankohtaisiin tulevaisuudentutkimuksen menetelmiin ja työkaluihin. Kurssi on usein kiinteässä yhteydessä Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen ja VerkostoAkatemian vuosittain järjestämään kv. kesäseminaariin, mutta se voi olla myös jonkin perinteisemmän tieteenalan ja tulevaisuudentutkimuksen yhteistyönä järjestämä erikoismoduuli. Tavoitteena on myös saattaa opiskelijat jo opintojensa kuluessa kiinteäksi osaksi tulevaisuudentutkimuksen kansainvälistä tiedeyhteisöä ja auttaa heitä rakentamaan omia kansainvälisiä verkostojaan

Toteutustavat:

Opiskelu tapahtuu monimuoto-opiskeluna, joka muodostuu lähi- ja etäopiskelusta

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Opiskelijat tutustuvat etukäteen ko. ajankohtaiseen teemaan ja tekevät tehtäviä, joita pohditaan sekä tietoverkossa että kv. seminaarin yhteydessä järjestettävän kesäkoulun yhteydessä kansainvälisten

asiantuntijoiden opastuksella. Seminaarin teemojen pohdiskelu jatkuu kurssin jälkeen tietoverkossa ja opiskelijat laativat esseen asiantuntijoiden arvioitavaksi. Tarjolla olevista kursseista saa lisätietoa osoitteesta: (www.tukkk.fi/tutu/tva)

Vastuhenkilö:

lehtori Erkki Urpilainen